

Nr 20

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående avskrivningsunderlaget för skogsvägar, m. m.

Utskottet har till behandling i ett sammanhang upptagit följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 173 av herr *Karl-Erik Eriksson* samt II: 229 av herrar *Antby* och *Berndtsson*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att gällande skattelagstiftning ändras så, att rätt till avdrag medges för investeringar som görs i form av skogsodling på sämre jordbruksmark;

2) de likalydande motionerna I: 254 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 324 av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till 1969 års riksdag om samlade åtgärder för ökade möjligheter till konsolidering och självfinansiering i jordbruket i syfte att främja rationalisering och effektivisering av jordbruksdriften i enlighet med motionernas syfte»;

3) de likalydande motionerna I: 259 av herr *Eskilsson m. fl.* och II: 325 av herr *Jonasson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte anta följande

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Häri genom förordnas, att punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anvisningar

till 22 §.

2. a. Avdrag medgives — — — till 29 §).

Såsom för — — — nödig bostadsbyggnad.

Fasta maskiner — — — första stycket.

Därest inkomst — — — om jordbruksfastighet.

b. Avdrag medgives i form av årliga värdeminskningsskattavdrag för sådan kostnad för täckdikningsanläggning som bestritts av den skattskyldige och avser arbete, vilket utförts under tid han ägt fastigheten och vilket icke ut-
Bihang till riksdagens protokoll 1968. 7 saml. Nr 20

gjort reparation eller underhåll. Avdraget skall beräknas enligt avskrivningsplan och för år räknat utgöra tio procent av kostnaden, ändå att anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år. Motsvarande skall gälla i fråga om kostnad för skogsväg, dock att endast *två tredjedelar* av sådan kostnad må utgöra underlag vid beräklandet av de årliga värdeminskingsavdragen.

Har fastighet — — — årliga värdeminskingsavdrag.

I täckdikningsanläggning — — — ej huvudavlopp.

Med skogsväg — — — till byggnad.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Äldre bestämmelser skola fortfarande äga tillämpning i fråga om 1967 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1967 och tidigare år.

4) de likalydande motionerna I: 380 av herrar *Yngve Nilsson* och *Ebbe Ohlsson* samt II: 485 av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Lothigius*, vari hemställt, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av kommunalskattelagen, att avdragsrätt kan beviljas för nyanläggning genom skogsplantering»;

5) de likalydande motionerna I: 381 av herrar *Yngve Nilsson* och *Ebbe Ohlsson* samt II: 486 av herr *Nilsson* i Bästekille och fru *Heurlin*, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att kostnaderna för yrkesfruktodlarnas omplantering av fruktträd skall vara avdragsgilla vid beskattningen även i de fall då omplantering sker på mark som inte tidigare utnyttjats för fruktodling;

6) de likalydande motionerna I: 637 av herrar *Axel Kristiansson* och *Nils-Eric Gustafsson* samt II: 797 av herrar *Elmstedt* och *Dahlgren*, vari hemställt,

a) att riksdagen måtte besluta, att extra avdrag vid taxeringen må medges med två tredjedelar av kostnaden för skogsvägbyggnad, som under 1968 och 1969 genomförs i syfte att bereda i skogsnäringen arbetslös arbetskraft sysselsättning i enlighet med motionernas syfte, samt

b) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningsändring; ävensom

7) de likalydande motionerna I: 647 av fröken *Stenberg* samt II: 811 av herrar *Lothigius* och *Petersson*, vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådan ändring av kommunalskattelagen, att vidgad rätt till avdrag medges för kostnader för landskapsvårdande åtgärder.

De ovan under 2) upptagna motionerna I: 254 och II: 324 behandlas i detta betänkande endast i vad de avser rätt till avdrag för kostnader för skogsplantering.

Värdeminskningssavdrag för skogsvägar

Gällande bestämmelser

Enligt bestämmelser i 22 § 1 mom. kommunalskattelagen och punkt 2 b av anvisningarna till 22 § samma lag får vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet en tredjedel av kostnaden för anläggning eller förbättring av skogsväg avskrivs med 10 procent per år under tio på varandra följande år, oavsett om anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år. Har den skattskyldige erhållit statsbidrag eller annat bidrag för utförande av väganläggningen, får värdeminskningssavdrag endast åtnjutas på den del av anläggningskostnaden, som den skattskyldige själv bestritt. Någon rätt att förskjuta outnyttjade värdeminskningssavdrag till senare beskattningsår föreligger inte. Om fastighet övergått till ny ägare genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, får den tidigare ägaren det år fastigheten avyttras på en gång åtnjuta avdrag för vad som återstår oavskrivet i beskattningshänseende av kostnaden. I övriga fall då fastighet övergått till ny ägare, exempelvis genom arv eller gåva, får den nye ägaren överta den tidigare ägarens avskrivningsplan och således tillgodoföra sig de värdeminskningssavdrag, som skulle ha tillkommit den förre ägaren, om denne fortfarande ägt fastigheten.

Frågans tidigare behandling

Ovannämnda bestämmelser om rätt till avdrag för värdeminskning på skogsvägar tillkom genom beslut vid 1962 års riksdag på grundval av förslag i propositionen nr 56. I de i anledning av propositionen väckta motionerna I: 565 och II: 685, I: 566 och II: 687 samt I: 569 och II: 682 hemställdes att avskrivningsunderlaget för skogsvägar skulle bestämmas till två tredjedelar av anläggningskostnaden och i motionerna I: 570 och II: 686 att hela anläggningskostnaden skulle få avskrivs.

I betänkande nr 40 anförde bevillningsutskottet.

Utskottet vill till en början erinra om att i propositionen inte ifrågasatts någon ändring av hittills vid beskattningen tillämpade principer för avdragsrätt i fråga om skogsvägar av mera tillfällig karaktär. Kostnad för anläggande av sådana enklare vägar skall även i fortsättningen betraktas som avdragsgill driftkostnad. Delade meningar kan självfallet råda om hur stor del av anläggnings- resp. förbättringskostnaden för en mer permanent skogsväg, som bör få avskrivs. Såsom skattelagssakkunniga och även departementschefen framhållit kan inte alla permanenta skogsvägar med normalt underhåll anses underkastade förslitning. Det torde vidare vara svårt att för närvarande tillförlitligen bedöma i vad mån den framtida utveck-

lingen inom skogsbruket kan komma att ställa andra och ökade krav på skogsvägarna. Med hänsyn till de osäkra faktorer, som måste läggas till grund vid avvägningen av hur stor del av anläggningskostnaden för permanenta skogsvägar, som bör bli föremål för avskrivning, och då det nuvarande inkomstbegreppet vid försäljning av fastighet inte avses skola ändras i anledning av den föreslagna avskrivningsrätten, anser utskottet för sin del, att tillräckliga skäl inte anförts för rätt till avskrivning å mer än en tredjedel av anläggningskostnaden. Utskottet kan således inte tillstyrka motionsyrkandena om att en större del av anläggningskostnaden för skogsvägar än som föreslagits i propositionen skall få avskrivas.

Riksdagen beslutade i denna fråga i enlighet med utskottets förslag.

Samma spørsmål uppmärksammades i motioner vid 1963—1965 års riksdagar.

I de av riksdagen godkända betänkandena 1963: 9, 1964: 8 och 1965: 6 avstyrkte bevillningsutskottet bifall till motionerna med i huvudsak samma motivering som i betänkandet nr 40 vid 1962 års riksdag.

Motsvarande yrkande framställdes i motioner vid 1966 års riksdag.

Bevillningsutskottet tillstyrkte i sitt betänkande nr 4 bifall till motionerna. I en vid betänkandet fogad reservation av herr John Ericsson m. fl. avstyrkte reservanterna bifall till motionerna. Riksdagen beslutade i enlighet med reservationen.

Även i motioner vid 1967 års riksdag framställdes yrkande om större avskrivningsunderlag för skogsvägar.

I sitt betänkande nr 11 anförde bevillningsutskottet att frågan var föremål för överväganden vid den översyn av bestämmelserna rörande skogsbeskattningen, som pågick inom skogsskattekommittén. Med hänsyn därtill ansåg utskottet det lämpligt att avvakta resultatet av pågående utrednings- och lagstiftningsarbete, innan ställning togs till det i motionerna berörda spørsmålet.

Motionerna

Som motivering för yrkandet i *motionerna I: 259* och *II: 325* anføres bl. a. följande. Kraven på en långt driven mekanisering av avverkningar och virkestransporter gör en övergång till permanenta och förbättrade skogsbilvägar naturlig och nödvändig. Åtskilliga områden saknar fortfarande tillfredställande skogsbilvägar eller sådana av tillräcklig bärighet. För att skogsindustrin skall kunna hävda sig i en hårdnande internationell konkurrens också framdeles krävs betydande insatser på detta område. Därför är det i hög grad angeläget att nyanläggning och förbättring av skogsbilvägar stimuleras. Den avvägning som gjordes vid riksdagsbeslutet 1962 grundar sig på en skönsmässig bedömning.

Endast undantagsvis medför anläggandet av en skogsväg någon avsevärd ökning av fastighetens värde. Skogsvägen byggs i allmänhet i samband med avverkningen av ett större virkesförråd. Sedan det avverkningsmogna för-

rådet uttagits får vägen omedelbart minskad betydelse under längre eller kortare tid beroende på avverkningens omfattning och den återstående skogens ålderssammansättning. Avverkningsmetoder och mekanisering har således i flertalet fall medfört en kortare utnyttjandetid även för s. k. permanenta skogsbilvägar, i varje fall för deras ursprungliga ändamål. Däremot finns det anledning uppmärksamma att de enskilda skogsvägarna ofta utnyttjas för friluftslivets ändamål. I princip borde skogsägaren vara berättigad till restitution av skatt på bilar och drivmedel till den del han kör på egna skogsvägar. Självfallet är det närmast omöjligt att göra en sådan avgränsning på ett rättvist sätt, men en mera schablonmässig lättnad kan givetvis tänkas. Med hänsyn till de ovannämnda fallen kan en viss kompensation byggas in i de ifrågavarande värdeminskningssavdragen.

Starka skäl talar för att avskrivningsunderlaget i fråga om skogsbilvägar bör omfatta väsentligt större del av anläggningskostnaderna än vad som medges enligt nu gällande bestämmelser. En höjning till två tredjedelar av anläggningskostnaden skulle innebära en i förhållande till de faktiska kostnaderna skälig och riktig beskattningsregel. En reformering av avskrivningsreglerna på detta område har ringa statsfinansiell betydelse men kan innebära en stimulans till ökade avverkningar, om konkurrenskraftiga transporter kan ordnas. Det bör också kunna innebära ett bättre utnyttjande av landets tillgängliga skogsresurser. I dagens sysselsättningssituation föreligger dessutom arbetsmarknadspolitiska skäl för en ändring utan att invänta skogsskattekommitténs förslag.

I *motionerna I: 637* och *II: 797* framhåller motionärerna bl. a. En av de näringar som i särskilt stor utsträckning drabbats av konjunkturedgången är skogsnäringen. Åtskilliga skogsarbetare, undersysselsatta jordbrukare och småentreprenörer står utan arbete, och någon snar uppgång i konjunkturen kan knappast skönjas. Då det är angeläget att i görligaste mån bibehålla den yrkeskunniga arbetskraft som finns inom näringen borde någon form av stimulansåtgärder till ersättningsarbete i nära anslutning vidtas, men benägenheten att i nuvarande konjunkturläge inom skogsbruket verkställa investeringar i t. ex. skogsvägar minskas i hög grad av de beskattningsregler som nu gäller.

En lämplig väg att stimulera de i och för sig behövliga investeringarna i skogsvägar och därmed skapa sysselsättning för de på området friställda är att under begränsad tid medge direkt avdrag för den del av anläggningskostnaden för skogsvägar som enligt gällande regler icke kan bli föremål för värdeminskningssavdrag. I första hand är ett sådant stimulansavdrag behövt för åren 1968 och 1969. Den minskning av skatteintäkter, som genom den förordade temporära åtgärden uppstår, kommer att bli avsevärt mindre än de skatteintäkter som genom ökade arbetstillfällen tillkommer.

Avdrag för kostnader för nyanlagd skogsplantering

Gällande bestämmelser

Vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet får enligt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen avdrag göras för följande särskilt till skogsbruk hänförliga kostnader, nämligen kostnader för skogs vård och underhåll, såsom förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning m. m., ävensom, då fråga är om skogsavverkning, kostnader för virkets huggning, tillredning, utdrivning, flottning m. m.; försäkring av arbetspersonal, byggnader, skog, förråd och inventarier, som ej är att hänföra till personlig lösegendom m. m. Såsom avdragsgill kostnad anses kostnad för skogsplantering på område, som tidigare burit växande skog. Däremot medges enligt praxis ej avdrag för plantering av skog på mark, som veterligen icke tidigare varit skogbevuxen. (RÅ 1953 not. Fi 1507 och 1959 not. Fi 129.)

Frågans tidigare behandling

I motionerna I: 36 och II: 47 vid 1961 års riksdag hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle begära förslag till sådan ändring i kommunalskattelagen att avdragsrätt i någon form kunde beviljas för nyanläggning genom skogsplantering.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 15 anförde bevillningsutskottet bl. a.

Utskottet delar så till vida motionärernas uppfattning att beträffande skog särskilda förhållanden föreligger, som kan motivera vissa avsteg från principen att avdrag ej bör medges för grundförbättringskostnader. En viktig faktor är att värdet av skogens tillväxt i princip alltid skall beskattas. Vidare bör beaktas att med hänsyn till den långa tid, som förflyter innan ett med skog nyplanterat område ger avkastning, fysisk person som utför nyplantering å sin fastighet aldrig kommer att få åtnjuta avdrag för de därpå nedlagda kostnaderna. — — — Visst fog synes således föreligga för en omprövning av avdragsfrågan. Emellertid har i anslutning till införandet år 1959 av nya regler rörande beskattningen av skog i samband med nyttjanderättsupplåtelse uttalats önskemål från riksdagens sida om en allmän översyn av reglerna för skogsbeskattningen. Då det synes lämpligt att förevarande spörsmål ägnas uppmärksamhet i dylikt sammanhang anser utskottet sig icke böra tillstyrka motionsyrkandet om ett separat förslag i fråga om avdrag för skogsplanteringskostnad.

Samma yrkande som i de ovannämnda motionerna framställdes i motioner vid 1962—1964 års riksdagar.

I de av riksdagen godkända betänkandena 1962: 40, 1963: 9 och 1964: 8 avstyrkte bevillningsutskottet motionerna under hänvisning till den översyn av skogsbeskattningen, varom riksdagen uttalat önskemål år 1959.

Frågan uppmärksammades även i motioner vid 1965 års riksdag.

I sitt betänkande nr 6 erinrade bevillningsutskottet om att Kungl. Maj:t år 1964 tillkallat tre sakkunniga — skogsskattekommittén — för att verkställa en förutsättningslös översyn av bestämmelserna rörande skogsbeskattningen. Utskottet förutsatte att kommittén därvid skulle beakta berörda spörsmål och avstyrkte bifall till motionerna. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vid 1966 och 1967 års riksdagar aktualiserades frågan på nytt i motioner.

I sina av riksdagen godkända betänkanden 1966: 4 och 1967: 11 avstyrkte bevillningsutskottet motionsyrkandena under hänvisning till pågående utredning.

Motionerna

I *motionerna I: 173* och *II: 229* framhåller motionärerna att stora arealer jordbruksmark under senare år tagits ur produktion i vårt land. Enligt uppgifter, som redovisas i statsverkspropositionen, har under perioden 1956—1966 sammanlagt ca 490 000 ha tagits ur produktionen. Skogsstyrelsen har i samråd med lantbruksstyrelsen gjort en utredning om hur den nedlagda jordbruksmarken utnyttjas. Enligt denna utredning har av den totala arealen ca 36 % skogsodlats eller självföryngrats med skog av godtagbar beskaffenhet, 10 % har utnyttjats för vägar, bebyggelse och fritidsändamål o. d. samt ca 5 % för annat ändamål. Kvar är alltså ca 49 %, vilket motsvarar ca 240 000 ha. Denna areal redovisas i utredningen som outnyttjad mark. Rätteligen borde av denna areal ca 160 000 ha skogsodlas och 30 000 ha hållas öppna för naturvårds- och fritidsändamål. Av ekonomiska och biologiska skäl bör beträffande 50 000 ha inga åtgärder vidtagas.

Orsaken till att en så liten del av den igenlagda jordbruksmarken blir skogsodlad är sannolikt att markägarna anser det vara en olönsam investering med hänsyn till den långa omloppstiden. En faktor som säkert också har stor betydelse är att skattelagstiftningen lägger hinder i vägen för avdrag vid den investering som görs i form av skogsodling. Då det är ett allmänt intresse att den nedlagda sämre jordbruksmarken utnyttjas på ett riktigt sätt torde det vara fullt försvarbart att avdrag erhålles vid beskattningen för de åtgärder som vidtas av markägaren i form av skogsodling och liknande. Detta skulle utan tvekan stimulera till ökade investeringar och på så sätt minska den outnyttjade markarealen.

Motionärerna i *motionerna I: 254* och *II: 324* anför bl. a. Jordbruksrationaliseringen beräknas leda till att betydande arealer odlad mark kommer att planteras med skog. Nuvarande avdragsregler överensstämmer inte med den princip som tillämpas på intäktssidan, nämligen att all tillväxt beskattas. Någon principiell skillnad mellan kostnad för utsäde vid växtodling och för skogsplanter kan inte gärna sägas föreligga. Det ter sig då naturligt att full avdragsrätt skall föreligga för kostnad för skogsplantering, oavsett om marken tidigare varit skogbevuxen eller ej.

I *motionerna I: 380* och *II: 485* framhåller motionärerna angelägenheten av att överförandet av dålig åkermark till skog på allt sätt stimuleras. Gällande skattelagstiftning motverkar uppenbarligen sådana åtgärder. Det vore önskvärt, framhåller motionärerna, att kostnad för skogsplantering i likhet med skyddsdikning vore avdragsgill vid beskattningen, i all synnerhet som den som utfört arbetet praktiskt taget aldrig själv får någon ekonomisk vinning av åtgärden. Som bekant är de första gallringarna i en nyplantering efter 20 år också att betrakta som en skogsvårdande åtgärd utan omedelbar ekonomisk vinst. Nyanläggningar i form av skogsplantering har alltså en helt annan karaktär än andra nyanläggningar vad gäller det ekonomiska utbytet. Enligt motionärernas mening bör all skogsplantering vara avdragsgill med hela kostnaden och från skattesynpunkt jämföras med nyanläggningar i diken enligt riksdagens beslut år 1962.

Avdrag för kostnader för omplantering av fruktträd

Gällande bestämmelser

Enligt 22 § 2 mom. kommunalskattelagen får vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag icke göras för bl. a. kostnad för grundförbättring på fastigheten, såsom nyodling, vattenavledning och sjösänkning. Nu återgivna bestämmelser äger tillämpning vid redovisning av inkomst av jordbruksfastighet såväl enligt den s. k. kontantprincipen som enligt bokföringsmässiga grunder. Förbudet mot avdrag för grundförbättringskostnader gäller även i inkomstkällorna annan fastighet och rörelse (25 § 2 mom. och 29 § 4 mom. kommunalskattelagen).

Avdrag för vidmakthållande av en tillgång kan — förutom avdrag för underhållskostnader — ifrågakomma antingen i form av värdeminskningsavdrag eller genom avdrag för ersättningsanskaffning.

I rättspraxis har avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd o. d. icke medgivits. Således vägrades en skattskyldig i rättsfallet RÅ 1958 not. Fi 319 avdrag för kostnader för inköp av pilsticklingar. Enligt regeringsrättens avgörande, 1952 ref. 5, har vidare vid taxering av handelsträdgårdsrörelse avdrag för värdeminskning av fruktträd inte medgivits. Rosen- och syrenbuskar i handelsträdgårdsrörelse har med hänsyn till att trädgården försålde s. k. snittblommor från dessa buskar ansetts hänförliga till sådana anläggningstillgångar, att ersättning för skada på desamma till följd av bombfällning icke ansetts utgöra skattepliktig intäkt i rörelsen (RÅ 1953 ref. 6).

Frågans tidigare behandling

I en den 28 december 1960 avgiven promemoria med förslag till bestämmelser om värdeminskningsavdrag på täckdikningsanläggningar och skogsvägar vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet (stencilerad) har

skattelagssakkunniga diskuterat olika möjligheter att genom värdeminskningsavdrag tillgodose yrkesfruktodlingens intresse av ändamålsenliga avdragsregler men funnit, att för praktiskt taxeringsbruk lämpliga regler svårligen kunde tillskapas med mindre en utvidgning av inkomstbegreppet skedde för dylika anläggningar. Då en sådan lösning icke ansågs böra väljas och avdragsrätten för anläggningskostnad för fruktodling fick anses utgöra ett delproblem av den större frågan om vidgade möjligheter till resultatutjämnning för denna näringsgren, fann de sakkunniga, att gällande regler om ersättningsanskaffningsavdrag för dylika anläggningar tills vidare borde bibehållas.

Föredragande departementschefen har i proposition nr 56 till 1962 års riksdag uttalat, att han i likhet med de sakkunniga inte kunde förorda att avskrivningsregler för det dåvarande infördes beträffande fruktodlingar. Frågan om behov av ändrade beskattningsregler härutinnan kunde anses föreligga borde enligt departementschefens mening prövas sedan allmänna skatteberedningen framlagt sina förslag.

I motionerna I: 302 och II: 373 vid 1965 års riksdag hemställdes om rätt till avdrag vid beskattningen för kostnad för omplantering av fruktträd.

Bevillningsutskottet, som avstyrkte bifall till motionerna, uttalade i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 6, att den föreslagna utökade rätten till avdrag för plantering av fruktträd var av komplicerad beskaffenhet och att frågan inte kunde lösas utan betydande avsteg från gällande beskattningsprinciper. Utskottet var därför inte berett att tillstyrka omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet utan ansåg att frågan borde bli föremål för överväganden, sedan allmänna skatteberedningen slutfört sitt utredningsuppdrag.

Även vid 1966 och 1967 års riksdagar framställdes i motioner motsvarande yrkande.

I sina av riksdagen godkända betänkanden 1966: 4 och 1967: 11 ansåg bevillningsutskottet sig inte kunna tillstyrka omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet men uttalade att frågan borde bli föremål för närmare bedömanden sedan företagsskatteutredningen slutfört sitt utredningsuppdrag.

Motionerna

I *motionerna I: 381* och *II: 486* framhålls i huvudsak följande. För att göra svensk fruktodling konkurrenskraftig gentemot den utländska krävs att behovet av manuell arbetskraft nedbringas. Av denna anledning sker en mycket hård beskärning av träden för att förhindra dessa att tillväxa på höjden. Härigenom erhåller man fruktträd på vilka allt arbete kan utföras utan utnyttjande av stegar. Samtidigt medför den hårda beskärningen att trädens livslängd avsevärt förkortas. Den torde nu uppgå till mellan 15 och 20 år. Då nya träd måste planteras är det önskvärt att det sker på områden, vilka tidigare inte burit fruktträd. Genom en successiv förflyttning

av trädodlingsområdet kan en tillfredsställande växtföljd erhållas. Gällande bestämmelser angående avdragsrätten vid omplantering av fruktträd missgynnar en sådan rationell fruktodling. Möjligheterna att undvika parasitangrepp minskar också när omplanteringen sker, där träden tidigare varit placerade. Med hänsyn till fruktodlingens allmänna lönsamhet och möjligheten att motverka parasitangrepp framstår det som önskvärt att gällande lagstiftning ändras.

Avdrag för kostnader för landskapsvårdande åtgärder

Gällande bestämmelser

Enligt 22 § kommunalskattelagen får avdrag göras för kostnad för reparation och underhåll av markanläggningar men inte för kostnader för ny-, till- eller ombyggnad på fastigheten eller för grundförbättring därpå, såsom nyodling, vattenavledning, sjösänkning m. m. dyl. Såsom ovan nämnts får vidare vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet avdrag göras för följande särskilt till jordbruk hänförliga kostnader, nämligen kostnader för skogs vård och underhåll, såsom förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning m. m., ävensom, då fråga är om skogsavverkning, kostnader för virkets huggning, tillredning, utdrivning, flottning m. m.; försäkring av arbetspersonal, byggnader, skog, förråd och inventarier, som ej är att hänföra till personlig lösegendom m. m. Såsom avdragsgill kostnad anses kostnad för skogsplantering på område, som tidigare burit växande skog. Däremot medges enligt praxis inte avdrag för plantering av skog på mark, som inte tidigare varit skogbevuxen.

Motionerna

Till stöd för yrkandet i *motionerna I: 647* och *II: 811* anförs i huvudsak. Avsevärda områden som tidigare varit åkerareal har nu vuxit igen utan att någon skogsodling ägt rum. Kartläggning av dessa förslummade områden pågår i olika län, och arbetsmarknadsstyrelsen har redan i en del fall medverkat till förbättringar. Dessa arbeten utgör en försvinnande liten del av det behov som nu föreligger. Den väsentliga landskapsvården har emellertid jordbrukarna ombesörjt. Det torde däremot stå alldeles klart att jordbruket inte är i stånd att behålla landskapsbilden i ursprungligt skick. Landskapsvård medför kostnader som inte förräntas, och ingen eller ringa ersättning utgår för det nedlagda arbetet. Ett sätt att styra utvecklingen är att öka den skogsplanterade arealen, varigenom större del av den nedlagda arealen återföres till produktiv mark. Härför erfordras emellertid en nödvändig förändring av den nuvarande skattelagstiftningen. Kostnaderna för skogsplantering på nedlagd åkermark är nämligen inte avdragsgilla. Det är följaktligen ett önskemål att skattelagstiftningen reformeras så, att den inte verkar hindrande för ett rationellt utnyttjande av berörda arealer.

I de områden där skogsproduktion inte är lämplig och odlingslandskapet av pietetsskäl bör kvarlämnas är det nödvändigt att stimulera markägaren till åtgärder för landskapets bevarande. Resurserna hos statens naturvårdsverk blir aldrig så stora att det är möjligt att behålla en öppen kulturbild. Av denna anledning är det viktigt att få markägaren såsom medhjälpare i den stora upprustning som nu erfordras. För att stimulera till en aktiv landskapsvård bör sålunda skogslagstiftningen utformas så, att den ger avdragsrätt för åtgärder i naturvårdande syfte.

Utskottet

I de förevarande motionerna har framställts yrkanden dels om ändringar av bestämmelserna om avdrag för kostnader för skogsvägar och dels om avdragsrätt för vissa andra markanläggningskostnader.

Utskottet behandlar till en början motionsyrkandena om ändrade regler för avdrag för kostnader för skogsvägar. Enligt gällande bestämmelser får vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet en tredjedel av kostnaden för anläggning eller förbättring av permanent skogsväg, som bestritts av den skattskyldige och avser arbete, vilket utförts under den tid han ägt fastigheten, avskrivnas med tio procent per år enligt särskild avskrivningsplan, oavsett om anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år.

I motionerna I: 259 och II: 325 hemställs att avskrivningsunderlaget för skogsvägar skall bestämmas till två tredjedelar av anläggningskostnaden. Yrkandet i motionerna I: 637 och II: 797 om extra avdrag med två tredjedelar av anläggningskostnaden för skogsvägbyggnad under åren 1968 och 1969 avser att stimulera till investeringar i skogsvägar och därigenom skapa ökade sysselsättningsmöjligheter för den inom skogsbruket friställda arbetskraften.

Utskottet vill inte bestrida att ett större avskrivningsunderlag för beräkning av värdeminskningsavdrag på skogsvägar möjligen kan vara befogat med hänsyn till den snabba utveckling och mekanisering, som skett inom skogsbruket under senare år. Enligt vad utskottet erfarit är detta spørsmål föremål för överväganden vid den översyn av bestämmelserna rörande skogsbeskattningen, som för närvarande pågår inom skogsskattekommittén. Av uppgift i årets riksdagsberättelse framgår att kommittén beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1968. Innan ställning tagits till kommitténs förslag, är utskottet inte berett tillstyrka omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet och avstyrker därför motionerna I: 259 och II: 325 samt I: 637 och II: 797.

Kostnad för nyplantering av skog på mark, som tidigare inte varit beväxt med skog, har i rättspraxis ansetts hänförlig till icke avdrags-

gill omkostnad i överensstämmelse med principen att avdrag vid beskattningen inte medges för grundförbättringskostnader.

I motionerna I: 173 och II: 229, I: 254 och II: 324 samt I: 380 och II: 485 hemställs om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om sådan ändring av kommunalskattelagen att avdrag kan medges för kostnader för skogsplantering.

Med hänsyn till den långa tid, som förflyter innan nyplanterad skog på en fastighet ger produktiv avkastning, kan en skattskyldig inte alltid erhålla kompensation för de av honom nedlagda kostnaderna för nyodling av skog. Visst fog föreligger därför för en omprövning av frågan om avdrag för kostnad för nyanlagd skogsplantering. Även detta spörsmål är emellertid föremål för skogsskattekommitténs uppmärksamhet. På grund därav och då frågan inte kan bedömas utan beaktande av utformningen av skogsbeskattningsreglerna i övrigt anser utskottet sig inte böra tillstyrka yrkandena om ett separat förslag rörande avdrag för skogsplanteringskostnader. Utskottet avstyrker således motionerna I: 173 och II: 229, I: 254 och II: 324 samt I: 380 och II: 485.

En delvis likartad fråga har aktualiserats i motionerna I: 647 och II: 811, vari hemställs om riksdagsskrivelse med begäran om sådan ändring av beskattningsreglerna, att vidgad rätt till avdrag medges för kostnader för l a n d s k a p s v å r d a n d e å t g ä r d e r.

Till den del yrkandet innefattar avdragsrätt för skogsplantering på nedlagd åkermark får utskottet hänvisa till vad ovan anförts.

Om en markägare för att tillgodose naturvårdsintressena efter nedläggning av jordbruksdriften vill bevara det öppna odlingslandskapet torde han redan enligt nuvarande bestämmelser vara berättigad till avdrag för de kostnader han nedlägger på buskbekämpning, besprutning och andra åtgärder för att förhindra att marken växer igen. I detta sammanhang bör även erinras om att lanbruksstyrelsen i sina nyligen utfärdade anvisningar för tillämpningen av kungörelsen om statligt stöd till jordbrukets rationalisering m. m. (SFS 1967: 453) uttalat, att lantbruksnämnderna, när starka skäl talar för att en bygd bör hållas öppen men igenbuskning eller skogsplantering trots detta kan väntas, i mån av resurser bör, där så är möjligt och från allmän synpunkt önskvärt, söka bidra till att förutsättningar för rationell jordbruksdrift uppkommer. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat yrkandet i motionerna I: 647 och II: 811.

Enligt gällande rättspraxis medges vid taxeringen inte avdrag för kostnader för nyplantering eller för värdeminskning av fruktträd. Rätt till avdrag föreligger däremot för kostnader för o m p l a n t e r i n g a v f r u k t t r ä d på mark, som tidigare varit planterad med sådana träd, och för omympning.

I motionerna I: 381 och II: 486 hemställs att rätt till avdrag för kostnader för yrkesfruktodlares omplantering av fruktträd även skall föreligga, då omplanteringen sker på mark, som tidigare inte utnyttjats för fruktodling. I motionerna framhålls att fruktträdens livslängd inom de yrkesmässiga odlingarna avsevärt förkortats genom kravet på ökad avkastning och hård beskärning. Sålunda görs i regel nyplantering eller omplantering redan efter 15—20 år. För att förhindra parasitangrepp sker omplanteringen vanligen på mark, som inte tidigare varit planterad med fruktträd.

I fråga om anläggningstillgångar av fast egendoms natur byggde skattelagstiftningen tidigare på den huvudprincipen att vad som inflöt vid försäljning av sådana tillgångar inte utgjorde skattepliktig intäkt. Mot bakgrunden därav tedde det sig naturligt att inte medge avdrag för sådana kapitalinvesteringar, som vid en avyttring av fastigheten inte generellt blev beskattade. Frågan om avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd har emellertid delvis kommit i ett annat läge efter införandet av en »evig» realisationsvinstbeskattning vid avyttring av fastighet. Med hänsyn till fruktträdens begränsade livslängd borde rätteligen någon form av avdrag för anläggningskostnaderna medges. Med nuvarande system för beskattning av realisationsvinster torde det inte inge några allvarigare betänkligheter av principiell natur att införa rätt till avdrag för kostnader för plantering av fruktträd inom den yrkesmässiga fruktodlingen. Tidigare utredning i ämnet har emellertid visat att denna fråga inte kan lösas lika enkelt som t. ex. beträffande skogsvägar och täckdikningsanläggningar. Utskottet är därför inte berett att nu tillstyrka ändrade beskattningsregler men förutsätter att frågan blir föremål för förnyade överväganden sedan företagsskatteutredningen slutfört sitt utredningsuppdrag.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna I: 381 och II: 486.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

A) *beträffande avdrag för skogsvägar*
att riksdagen avslår

1) motionerna I: 259 och II: 325,

2) motionerna I: 637 och II: 797;

B) *beträffande avdrag för skogsplantering*
att riksdagen avslår

1) motionerna I: 173 och II: 229,

2) motionerna I: 254 och II: 324, i vad de behandlas i detta betänkande,

3) motionerna I: 380 och II: 485;

C) *beträffande avdrag för landskapsvårdande åtgärder*
att riksdagen avslår motionerna I: 647 och II: 811;

D) *beträffande avdrag för omplantering av fruktträd*
att riksdagen avslår motionerna I: 381 och II: 486.

Stockholm den 5 mars 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson (s), Wårnberg (s), Tage Johansson (s), Lundström (fp), Wirmark (s), Tistad (fp) och Fålldin* (cp); samt

från a n d r a kammaren: herrar Brandt (s), Allard* (s), Vigelsbo (cp), Andersson i Essvik (s), Eriksson i Bäckmora (cp), fru Holmqvist (s), herrar Enskog (fp), Nyström (s), Lothigius (h) och Öhvall* (fp).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

1) av herrar *Lundström* (fp), *Tistad* (fp), *Fålldin* (cp), *Vigelsbo* (cp), *Eriksson* i Bäckmora (cp), *Enskog* (fp) och *Öhvall* (fp).

2) av herr *Lothigius* (h).